

Riskinarvioinnin tutkimusyksikkö
Kirsi-Maarit Siekkinen

19.2.2015

Kokous: 22th Meeting between Focal Points and EFSA
Paikka: Egmont Palace, Brysseli (Belgia)
Aika: 11–12.2.2015
Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Evira

Järjestyksessään 22. Focal Point (FP) -kokous järjestettiin Brysselissä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Stef Bronzwaer EFSA:n Advisory Forum ja Scientific Cooperation -yksiköstä. Tervetuliaispuheen isäntämaan puolesta piti Dirk Cuypers (*The President of the Board of Directions of the Belgium Federal Public Service*). Poissa kokouksesta olivat DK ja LU.

Kokouksessa käsiteltiin mm. uuden FP -sopimuksen mukaisia tehtäviä, tuloksia vuoden 2014 FP -toiminnasta sekä kansallisten verkostojen vahvistamista. Lisäksi kuulumme esitykset EFSA:n tiedekongressista, uusien asiantuntijoiden valinnasta EFSA:n tiedekomiteaan ja kahdeksaan tiedepaneeliin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi sekä viimeisimmät uutiset tulevasta EFSA:n rahanhakukuulutuksista.

Jäsenmaista BE piti esityksen nanopartikkeleista hopea -väriaineesta, EL kertoi maansa EFSA:n tieteellisten verkostolaisten näkemyksistä. ES puolestaan kertoi kokemuksia heidän verkostotoimintaan liittyvästä tiedonvaihdesta, jota tukemaan he ovat perustaneet kansallisia verkostoja nanoteknologian ja nousevien riskien alueille. FR piti esityksen juuri valmistuneesta lausunnosta, jossa on arvioitu energiattomia makeutusaineita. CY kertoi kansallisesta ruokareseptiaineistosta (jossa he ovat purkaneet reseptin tarkoiksi ainesosiksi), jonka he tulevat yhdistämään ruoankäyttötietoaineistoon saaden tulevaisuudessa tehtyä yhä parempia altistuksen arviointeja. AT piti esityksen heksaklooribentseeni (HCB) -kontaminaatiotapauksesta.

Kokouksessa kuultiin myös katsaus AF:n viimeisimmistä kokouksesta sekä tutustuttiin lyhyesti tulevan AF -kokouksen asialistaan.

Kokouksen toinen päivä sisälsi ryhmätöitä, joissa vaihdettiin kokemuksia ja näkemyksiä sekä suunniteltiin tulevia FP- tehtäviä. EFSA ilmoitti kirjaavansa tästä kokouksesta lyhyen muistion AF -jäsenille.

Nanoteknologian turvallisuutta ruuassa ja rehuissa ei vielä osata mitata ja määrittää riittävästi, vaikkakin Euroopassa(kin) hyörii useita tutkimusryhmiä aiheen kimpussa. Jan Mast CODA-CERVAsta (BE) piti kokouksessa esityksen **hopea väriaineesta (E 174)**, jota käytetään esim. makeissa kuorrutuksissa ja suklaiden koristeissa. Hän esitteli menetelmiä miten mahdolliset nanopartikkelit saadaan näytteestä esiin ja laskettua. Tätä tietoa tarvitaan arvioitaessa esim. altistuvatko ihmiset nanopartikkeleille.

Lisätietoa CODA-CERVAsta: <http://www.coda-cerva.be/index.php>

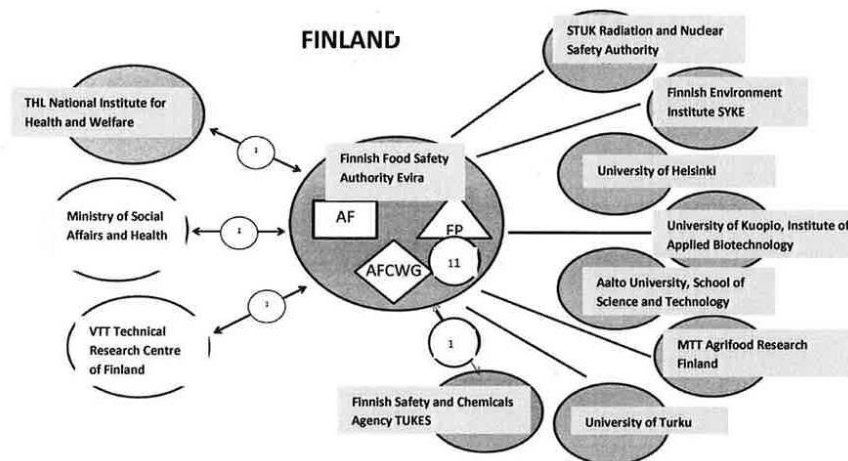
Sergio Potier Rodeia EFSAsta esitteli **tuloksia vuoden 2014 FP -toiminnasta**.

Viime vuonna FP:t vastasivat tai koordinoivat vastauksia 107een kyselyyn tai muuhun tietopyyntöön (vrt. vuosien 2008–2014 keskiarvo 122), joista 77 % tuli EFSAsta ja 23 % FP:lta. Lisäksi FP:t päivittivät EFSA:n tiedonvaihtojärjestelmään (IEPiin) yli 200 uutta riskinarviointiin liittyvää dokumenttia (tällä hetkellä IEP:ssä on noin 1 700 maiden sinne lataamaa dokumenttia).

Vuonna 2014 FP:t jakoivat maissaan tietoa myös EFSA:n rahanhauista ja järjestivät maidensa EFSA:n yhteistyöorganisaatioiden edustajille (Art36 org.) kokouksia (n = 60), sekä organisoivat muita kansallisia tapahtumia. Lisäksi FP:t edesauttoivat EFSA:n osallistumisia kansallisiin tapahtumiinsa. Lähes kaikki FP:t vahvistivat myös kansallisia verkostojaan ja lisäsivät maissaan EFSA:n näkyvyyttä monin eri tavoin (kaikki mm. ylläpitävät kansallisia FP -sivuja, jotka toimivat tärkeänä informaatiokanavana EFSA -asioille). EFSA koostaa parhaillaan yhteisraporttia vuoden 2014 toiminnasta, joka perustuu eri maiden FP:ien sille laatimiin raportteihin. Yhteisraportti tullaan julkaisemaan EFSA:n www -sivuilla (*raportti tullaan lataamaan myös kansallisille FP -sivuille aikaisempien vuosien tapaan*).

Stef Bronzwaer EFSAsta piti esityksen **kansallisten verkostojen vahvistamisesta** korostaen sen tärkeyttä. Hän kiitti FPja aiheen eteen jo tehdystä työstä, joka on FP -toiminnan aikana liittynyt mm. EFSAn yhteistyöorganisaatioiden tietojen tarkistamiseen liittyviin asioihin ja muihin artikla 36 listan yksityiskohtiin. Paljon on saatu aikaan, mutta vielä on paljon tehtävää. EFSA on laatinut aiheeseen liittyvän dokumentin, jossa maakohtaisesti kuvataan EFSAn yhteistyöorganisaatioiden, AFn, AFCWGn, FPn, ja EFSAn tieteellisten verkostojen sijoittuminen eri organisaatioihin (alla kuva Suomen osalta). FPt toivottivat dokumentin tervetulleeksi ja pitivät sitä hyödyllisenä. Dokumentti auttaa hahmottamaan mm. kuinka erilaisilla mailla ovat em. toimijoiden osalta organisoituneet. EFSA pyysi FPja tarkistamaan maidensa tiedot ja lähettämään mahdolliset korjauspyynnöt EFSAlle 18.2 mennessä. Seuraavaksi dokumentti esitellään AFlle.

(FI on lähettänyt korjaukset EFSAlle Suomen osalta 17.2).

KUVA. Suomen EFSAn artikla 36 listan mukaisten yhteistyöorganisaatioiden (harmaa tausta), AFn, AFCWGn, FPn ja EFSAn tieteellisten verkostojen sijoittuminen eri organisaatioihin (verkostojen lukumäärä kuvattu valkoisissa ympyröissä).

Huom: lähitulevaisuudessa on tulossa päivityksiä EFSAn yhteistyöorganisaatioiden listalle, sillä viime vuoden lopun päivityksen yhteydessä emme saaneet kaikkia lähettämiämme tietoja perille EFSAan.

EFSAsta Stef Bronzwaer, Sergio Potier Rodeia, Julia Finger ja Djien Liem esittelivät kokouksessa **uuden FP -sopimuksen mukaisesti tälle vuodelle priorisoituja tehtäviä** ja sopimuksen sisältöä. EFSA on lisännyt toimintaan liittyvää rahoitusta ja odottaa mailta nyt aikaisempia vuosia suurempaa panostusta FP -tehtäviin. Tänä vuonna toiminnassa keskitytään kuuteen tehtäväkokonaisuuteen (joiden perimmäisenä tavoitteena on tukea AF -jäsenten työtä), joissa keskitytään edelleen vahvistamaan ja tiivistämään jäsenmaiden ja EFSAn välistä tieteellistä yhteistyötä, verkostoitumista sekä tieteellistä tiedonvälitystä. Aikaisempina vuosina toteutettujen tehtävien ohella FPille lisätään tästä vuodesta alkaen lisää yhteistyö- ja koordinoititehtäviä, joiden tavoitteena on parantaa 1) koulutusmahdollisuuksia riskinarvioinnin alueelta; 2) tiedonkulkua ja -vaihtoa EFSAn tieteellisten verkostojen, AFn ja FPn välillä (FPt mm. avustavat AF -jäsentään AF -kokouksiin valmistautumisessa ja keräävät kokouksia varten maistaan tiedon suunnitteilla olevista, sekä juuri päättyneistä riskinarviointiaktiviteeteista. Tämän tiedonvaihdon taustalla on välttää Euroopan tasolla mahdolliset päällekkäiset työt, samalla myös EFSA ja jäsenmaat saavat tietoa tulevista hankkeista). Em. lisäksi uusia FP -tehtäviä ovat tiedonvaihtotehtävät, jotka liittyvät 3) maiden kansainvälisiin riskinarviointiaktiviteetteihin. FPien tulee toimittaa EFSAlle maakohtainen raportti 31.10.2015 mennessä. Aikaisempiin vuosiin verrattuna raportointi kevenee hieman, mutta aikaisemmista vuosista poiketen osa sopimuksessa luetelluista tehtävistä on pakollisia.

EFSAn Stef Bronzwaer kertoi, että lokakuun **FP -kokous järjestetään yksipäiväisenä yhteiskokouksena AFn kanssa**. EFSA tiedusteli kokouksessa FP:ta ehdotuksia työpajatyypisen kokouksen aiheiksi. Yhteiskokouksen jälkeen FPt ja AFt on kutsuttu ITn järjestämään tilaisuuteen, jonka aiheena ovat nousevat riskit. 14–16.10.2015 **EFSA järjestää ison tiedekongressin "EFSA's 2nd Scientific Conference: Shaping the Future on Food Safety Together"**, jonne odotetaan osallistuvan lähes tuhat henkilöä. Kongressi järjestetään Word EXPO 2015 yhteydessä. Ilmoittautuminen kongressiin on avoinna 15.5 asti. EFSA pyysi, että FPt ilmoittautuvat kokoukseen erikseen lähetetyn s-postin mukaisesti.

Lisätietoja EFSAn kongressista: <http://www.efsaexpo2015.eu/>

EFSA:n Sergio Potier Rodeia esitteli web-pohjaisella Prezi -esitystyökalulla **tieteellisen yhteistyökartan mukaisia mekanismeja ja työkaluja**, jolla tieteellinen yhteistyö EFSA:n ja jäsenmaiden välillä tulevaisuudessa (kin) toteutetaan. Em. mekanismeja ovat mm. verkostot, ohjelmat sekä kansainvälinen - ja laitosten välinen yhteistyö. Työkaluja puolestaan IEP, seminaarit, konferenssit, EDB, asiantuntijavaihto, julkiset kuulemiset, työpajat, DWH, riskinarviointikoulutukset, yhteisprojektit, EFSA:n hankintasopimukset ja apurahat. FP:t ovat yhtenä mekanismina mukana toteuttamassa seuraavia yhteistyökartan mukaisia toimia, joissa: vahvistetaan kansallisista verkostotoimintaa, jaetaan työtaakkaa partnereiden kesken, käytetään tehokkaasti asiantuntijuutta, vältetään päällekkäinen työ ja eriävät näkemykset.

Lisätietoja: EFSA:n *Scientific Cooperation Roadmap 2014–2016*:

<http://www.efsa.europa.eu/en/corporate/pub/scientificcooperationroadmap1416.htm>

Lisätietoja Prezistä: <http://prezi.com/>

Ilias Papatryfon EFSA:sta kertoi puhelimitse **EFSA:n tulevista rahanhakukuulutuksista**, jotka listattu alle:

- *EU Menu – Support to national dietary surveys in compliance with the EFSA Guidance in view of pan-European dietary survey*
1 250 000 €, haku avautunee maaliskuussa (hakuaikaa noin 3kk) (hankintasopimus)
Huom. tavoitteena on kattaa kaikki EU -maat vuoteen 2020 mennessä.
- *Support to Member States in implementation and testing of electronic submission in XML of zoonoses, antimicrobial resistance and food-borne outbreak data and updating the historical datasets*
200 000 €, (hankintasopimus)
Huom. *FI on jo käyttänyt tähän varatut rahoitusoptiot.*
- *SSD2 Implementation (Standard Sample Description V.2) in Member States*
300 000 €, (hankintasopimus)
Huom. *FI on käyttänyt yhden tähän varatun rahoitusoption “Electronic transmission of chemical occurrence data”:n osalta.*
- *Data collection for the estimation of ecological data, residue level and residue decline of pesticides on food items to be used in risk assessment for birds and mammals*
300 000 €, haku avautunee helmikuussa, dl. toukokuussa (Art36 org.haku)
- *Citrinin – occurrence data generation in order to refine risk assessment*
200 000 €, haku avautunee helmi-maaliskuussa, (Art36 org. haku)
- *Assistance to the assessment Methodology Unit for Statistical Analyses, data management and ad hoc consultation upon request*
2 500 000 €, haku avautuu helmikuussa, dl. huhtikuussa (nelivuotinen puitesopimus)

Lisäksi avoinna on uusi laaja-aiheinen temaattinen apuraha ”*New approaches in identifying and characterizing microbiological and chemical hazards*”, jota EFSA rahoittaa yhdessä hakijamaiden EFSA:n yhteistyöorganisaatioiden (Art36 org.) kanssa. Haku on auki 30.4.2015 asti.

Kokouksen toisena päivänä järjestettiin **ryhmäkeskusteluja, joissa syvennyttiin nykyisiin ja uusiin FP - tehtäviin** ja ideoitiin niiden käytännön toteuttamista. FI:n kanssa samassa ryhmässä työskentelivät: AT, CY, HU, IT, NO ja SE. Ryhmässämme syvennyimme EFSA:n yhteistyöorganisaatioiden kanssa toteutettavaan yhteistyöhön. Muut ryhmät käsittelivät seuraavia aiheita: B) riskinarviointikoulutusaktiviteetit; C) tiedonvaihto ja IEP; ja D) tietojen jakaminen suunnitteluasteella olevista riskinarvioinneista, riskinarviointiin liittyvästä tiedonkeräyksestä sekä tutkimuksesta.

Ryhmässämme vaihdoimme kokemuksia EFSA:n yhteistyöorganisaatioihin liittyvien asioiden hoitamisesta ja siitä mitä kukin aikoo lähitulevaisuudessa tehdä. Monilla mailla on edelleen ongelmia saada osan maiden organisaatioista päivittämään tietojaan tai muutenkaan osallistumaan yhteistyöhön. Tästä johtuen ryhmässämme virisi vilkas keskustelu siitä, kuinka organisaatioille luotaisiin aito kiinnostus EFSA:n yhteistyöorganisaatiolistalla oloon. Tähän toivottiin apua sekä AFIta että EFSA:ta – ryhmämme uskoo heidän voivan auttaa tämän yhteistyön luomisessa. Konkreettisena toimena ehdotimme EFSA:lle, että se järjestäisi organisaatioiden edustajille videokonferenssin, jossa EFSA avaisi mm. organisaatioiden roolia ja esittelisi eri yhteistyömuotoja ja -mahdollisuuksia.

Koska yhteisesti ryhmien aikaansaannoksia ehdittiin kokouksessa käydä läpi vain lyhyesti, pyysi EFSA ryhmien raportointia laatimaan ryhmiensä ajatuksista muistion EFSA:lle, joiden perusteella EFSA laatii vielä (myöhemmin toimitettavan) yhteenvedon.

Muut asiat

- EFSA:n uudehkoon *OpenText* -järjestelmään, ei saada yhdistettyä IEP:tä (toisinsanoen IEP:n ylläpito on EFSA:n taholta nyt loppunut). Useat FP:t esittivät huolensa IEP:n säilymisen puolesta, sillä se on monille maille lähes ainoa kanava pysyä selvillä muiden eurooppalaisten tekemistä riskinarvioinneista. EFSA kysyi olisiko joku maa kiinnostunut ottamaan IEP:n ylläpidon (korvausta vastaan) hoteisiinsa. FI ehdotti, että IEP yhdistettäisiin EFSA:n *Virtual Library* -hankkeeseen, mutta EFSA ei pitänyt tätä ainakaan toistaiseksi mahdollisena. IEP:iin ehdotettiin myös vapaata pääsyä.
- DE jakoi tietoa BfR:n tekemästä EU -Almanaksta, joka on saatavilla nyt myös kiinaksi, ranskaksi ja espanjaksi. Seuraavan kerran EU -Almanakka päivitetään 2017, jolloin FP:ja pyydetään tarkistamaan maidensa tietoja. BfR aikoo tehdä Almanakan myös ENP -maista (mm. AZ, DZ, IL, JO, MA, MD, PS).
- EFSA informoi FP:ja, että maita pyydetään päivittämään EFSA:n tieteellisten verkostojen edustajat seuraavaan AF -kokoukseen (4.3) mennessä. FP:ien toivottiin auttavan maidensa AF -jäsentä päivitetyssä. IT kertoi, että heillä mietitään kaikkien verkostojen edustajien uusimista.
- EFSA kertoi mahdollisuudesta, että EFSA:n henkilöstölleen ja panelisteilleen järjestämiin riskinarviointikoulutuksiin pääsisi mukaan myös tieteellisten verkostojen edustajia jäsenmaista. Koulutukset järjestetään vuosien 2015–2017 aikana seuraavien teemojen alueelta: ympäristöriskinarviointi, *Benchmark dose* -lähestymistapa ja toksikologinen mallinnus. FP:t jakavat tästä ohjelmasta tulevaisuudessa lisätietoa verkostolaisilleen kun koulutusajankohdat ja -paikat ovat selvillä.
- FR (ANSES) on arvioinut energiattomia makeutusaineita ja julkaissut aiheesta lausunnon ja uutisen ”*No nutritional value found for intense sweeteners in the human diet*”: <https://www.anses.fr/en/content/no-nutritional-value-found-intense-sweeteners-human-diet>
- DE (BfR) informoi järjestävänsä tänä vuonna seuraavat (englanninkieliset) tapahtumat:
 - “*1st BfR-Academy Training School on Nanotechnologies for Risk Assessment*” (3–4.3.2015)
 - “*1st Joint Symposium on Nanotechnologies*” (5–6.3.2015)
 - “*4th BfR Summer Academy on Risk Assessment and Risk Communications in Food Safety*” (17–28.8.2015).
 - “*14th International Conference on Trichinellosis*” (14–18.9.2015)Lisätietoja: <http://www.bfr.bund.de/en/events.html>
- EFSA informoi avoimena olevasta hankintasopimusilmoituksesta “*Identification of food safety priorities using the Delphi technique*”, johon se toivoo saavansa kiinnostuksenilmaisupyynnöjä 25.2.2015 mennessä. EFSA:n käytettävissä oleva kokonaisbudjetti tätä sopimusta varten on yhteensä 60 000 € ja hankkeen kesto on 9 kk. Lisätietoja: http://www.efsa.europa.eu/en/negproc/tender/npr-safety_priority_Delphi.htm

Seuraava FP -kokous: 23rd 6–7.5.2015 ES (Palma de Mallorca)

JAKELU: M. Aho, K. Savela, Eviran jory, J. Husu-Kallio/MMM, R. Heinonen/MMM